

Javni poziv
Akcione grupe
za reformu
političkog
sistema

Vlada odlučna da reši
pitanja od značaja za
nacionalne manjine

17

Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

jun 2015

Srećan Ramazanski bajram

Koordinacija
nacionalnih
saveta
nacionalnih
manjina

Pronaći model
opstanka
i finansiranja
medija nacionalnih
manjina

DR SLAVEN BAČIĆ

Potrebne su
izmjene Zakona

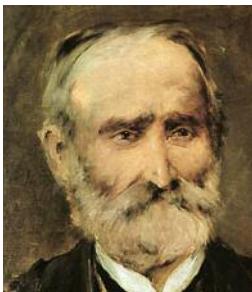
VASILIOS PROVELEGIOS

Za promenu
Zakona
i poštovanje
"malih" zajednica

Bunjevačka zajednica

Za Bunjevcem
Josifom Pančićem
tugovala je cila
zemlja

IZDVAJAMO

Paunović i Šmit razgovarali o pitanjima inkluzije Roma u Srbiji

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, održala je u Palati „Srbija“ sastanak sa predstavnicima Ambasade SR Nemačke u Srbiji,

Uručeni sertifikati stažistima i stažistkinjama Programa stažiranja za mlade – pripadnike manjina u državnim institucijama u Srbiji

U Novom Pazaru obeležen je završetak Petog ciklusa „Program stažiranja za mlade – pripadnike manjina u državnim institucijama u Srbiji“. Program stažiranja realizovala je Kancelarija za ljudska i manjinska prava uz podršku Ambasade Velike Britanije u Beogradu.

Koordinacija manjina kod ministra prosvjete

Potpredsjednici Bošnjačkog nacionalnog vijeća, Esad Džudžo i Muhiben Fijuljanin, učestvovali su na sastanku predstavnika nacionalnih savjeta nacionalnih manjina sa ministrom prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja, dr Srđanom Verbićem, i njegovim saradnicima.

Bošnjačko nacionalno vijeće posjetili ambasadori Mađarske i Austrije

Bošnjačko nacionalno vijeće su posjetili ambasador Mađarske, NJ.E. gospodin dr Attila Pinter, i ambasador Austrije, NJ.E. gospodin Johannes Eigner.

Održan šesti sastanak UO projekta „Ovde smo zajedno-evropska podrška za inkluziju Roma“

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, predsedavala je šestim sastankom Upravnog odbora projekta „Ovde smo zajedno – evropska podrška za inkluziju Roma“, koji je održan danas u Palati Srbija.

UVODNIK 17

Javnost je najbolja zaštita od tajnosti

Često postavljam sebi pitanje da li je moguće uspostaviti sistem otvorenih i transparentnih partnerskih odnosa sa državom u okviru manjinske politike. Naravno da takav sistem želim, ali sve manje u njega verujem, jer znam koje su prepreke i koliko bi ta utopistička ideja neslavno završila.

Kao i za svaki odnos, tako i za odnos nacionalnih manjina i države potrebno je najmanje dvoje, u slučaju Srbije, dvadeset i dvoje. Tu već nastaju prvi problemi jer među dvadeset i dvoje mnogo je veća šansa da će se pojaviti netransparentnost u odnosima koja će čitavu politiku prema nacionalnim manjima dovesti u pitanje.

Međutim, na brojnost nacionalnih zajednica u Srbiji ne možemo, srećom, uticati, te je moramo posmatrati kao objektivnu i zadatu činjenicu. Na odnos države prema nacionalnim manjinama možemo, a rekao bih i moramo uticati, ako želimo da ti odnosi budu transparentniji, ali isto tako treba da jasno budu definisani načini na koje se nacionalne manjine legitimno mogu pozivati i vršiti komunikaciju sa državnim organima i sprovoditi sopstvene ciljeve. U suprotnom, nacionalne manjine ostaju moneta za podkusuivanje računa od izbora do izbora u sistemu „kako se ko snađe u igrama podele vlasti“.

Netransparentnost u odnosima nacionalnih manjina i državnih organa vidim kao veliku opasnost za pripadnike nacionalnih manjina jer smatram da je opasno trgovati sa interesima jedne zajednice. Nije poželjno svoditi nacionalnu manjinu na jednu političku partiju koja kasnije jednostavno pravi „poslovni aranžman“ pod izgovorom da čini sve to u ime i u interesu nacionalne manjine.

Vlasti se menjaju, političke patije se smenjuju na vlasti, a nacionalne zajednice ostaju zauvek. Mislite o tome.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Paunović i Šmit razgovarali o pitanjima inkluzije Roma u Srbiji

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, održala je u Palati „Srbija“ sastanak sa predstvincima Ambasade SR Nemačke u Srbiji, Jirgenom Šmitom, prvim sekretarom za ekonomsku saradnju i Sabinom Brendel, referentom Odeljenja za politiku.

Sastanak je bio posvećen pitanjima inkluzije Roma u Srbiji. Predstavnici Ambasade SR Nemačke inicirali su uspostavljanje saradnje u nameri da pruže podršku procesu inkluzije Roma u Republici Srbiji.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, je istakla

da je proces inkluzije Roma dugotrajan i da zahteva punu posvećenost, te se u tom smislu zahvalila Ambasadi SR Nemačke na partnerstvu i podršci da se položaj pripadnika romske nacionalne manjine unapredi kroz uključivanje u društveni, ekonomski, kulturni i politički život.

Paunović je upoznala predstavnike Ambasade da je Vlada Republike Srbije započela izradu nove Strategije za unapređenje položaja Roma u Republici Srbiji za period do 2025. godine, i da je u vezi sa tim proces pripreme polazne studije za izradu novog strateškog dokumenta bio transparentan i obuhvatio organizovanje niza konsultativnih sastanaka širom države sa organizacijama civilnog društva, državnim institucijama i organima, lokalnim samoupravama, nezavisnim telima i međunarodnim organizacijama.

Paunović čestitala Ramazanski bajram

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, čestitala je verskim službenicima i svim vernicima Islamske zajednice Ramazanski bajram.

„Želim vam da praznik provедете u miru u krugu porodice i prijatelja, da vaš dom

bude ispunjen blagostanjem, tolerancijom, osećanjem bliskosti i zadovoljstva.

Neka vas ovaj veliki praznik podstakne na jačanje istinskih vrednosti, važnost zajedništva, međusobnog uvažavanja, poštovanja i razumevanja“, navodi se u čestitki Paunovićeve.

Vlada odlučna da reši pitanja od značaja za nacionalne manjine

Predsednik Vlade Republike Srbije, Aleksandar Vučić, koji je i predsednik Saveta za nacionalne manjine, poručio je danas da je Vlada odlučna da na najvišem nivou rešava pitanja koja su od značaja za sve nacionalne manjine.

"Vučić je u obraćanju predstavnicima nacionalnih saveta nacionalnih manjina, na drugoj sednici pomenutog saveta, podsetio na to da je od osnivanja ovog tela 2004. godine do 2009. godine održano svega pet sedница, dok je od aprila 2015. godine ovo već druga sednica po redu.

On je naglasio da Vlada Srbije aktivnim merama za smanjenje budžetskog deficita jasno pokazuje da želi da svom građaninu, bez obzira na to da li pripada većinskom narodu ili nacionalnim manjinama, obezbedi ostvarivanje svih svojih Ustavom zagarantovanih prava.

Uz podršku izradi Akcionog plana, kao ključnog dokumenta kojim će se definisati mere koje će doprineti unapređivanju položaja pripadnika nacionalnih manjina, premijer je zatražio, pre svega od državnih organa, da što pre operacionalizuju rešavanje ključnih pitanja u obrazovanju i informisanju i obećao lični angažman.

Na sastanku je postignut dogovor o tome da se, uz posredstvo Kancelarije za ljudska i manjinska prava, organizuju i sastanci sa predstvincima Ministarstva spoljnih poslova u cilju unapređenja bilateralnih odnosa sa matičnim zemljama nacionalnih manjina

tome da se, uz posredstvo Kancelarije za ljudska i manjinska prava, organizuju i sastanci sa predstvincima Ministarstva spoljnih poslova u cilju unapređenja bilateralnih odnosa sa matičnim zemljama nacionalnih manjina.

Na sastanku je postignut dogovor o tome da se, uz posredstvo Kancelarije za ljudska i manjinska prava, organizuju i sastanci sa predstvincima Ministarstva spoljnih poslova u cilju unapređenja bilateralnih odnosa sa matičnim zemljama nacionalnih manjina

"Ovako uspostavljen dijalog jedini je pravi način da svi građani, bez obzira na nacionalnu pripadnost, osete napredak, kako lični, tako i naše zemlje", zaključio je Vučić.

Predstavnici nacionalnih saveta uputili

su podršku Vladi Srbije u narednim aktivnostima i prvcima kako spoljne, tako i unutrašnje politike, pohvalivši napore Vlade usmerene na to da se uspostavi brže ostvarivanje svih oblika prava koja nacionalnim manjinama obezbeđuju ustavni i zakonodavni okvir.

U radu sednice učestvovali su i potpredsednik Vlade i ministar državne uprave i lokalne samouprave Kori Udovički, koja je i zamenik predsednika Saveta za nacionalne manjine, i ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Srđan Verbić.

Sednici su prisustvovali i državni sekretar Ministarstva kulture i informisanja, Saša Mirković, generalni sekretar Ministarstva spoljnih poslova, Veljko Odalović, i v.d. direktora Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović.

Takođe, doprinos radu sednice dali su i v.d. direktora Uprave za saradnju s crkvama i verskim zajednicama, Miletta Radojević, pomoćnik ministra pravde Čedomir Backović i predstavnici svih nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Srbiji", navodi se u saopštenju Kabineta potpredsednika Vlade i ministra državne uprave i lokalne samouprave.

Premijer je zatražio, pre svega od državnih organa, da što pre operacionalizuju rešavanje ključnih pitanja u obrazovanju i informisanju i obećao lični angažman

Održan šesti sastanak UO projekta "Ovde smo zajedno – evropska podrška za inkluziju Roma"

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović predsedavala je šestom sastankom Upravnog odbora projekta "Ovde smo zajedno – evropska podrška za inkluziju Roma", koji je održan danas u Palati Srbija.

Paunović je ukazala na važnost projekta za uspostavljanje bolje koordinacije i uspostavljanje intersektorske saradnje na lokalnom nivou i zahvalila Misiji OEBS u Srbiji i Delegaciji EU koji su partner Vladi RS u nastojanju da se položaj Roma u Srbiji unapredi. Ona je podsetila da su kroz mehanizam mobilnih timova koji su oformljeni u 20 pilot gradova i opština u Srbiji svi rezultati napravljeni u prethodnim periodu povezani u jedan tim koji čine romski koordinator, pedagoški asistent, zdravstveni medijator, predstavnik Centra za socijalni rad i Nacionalne službe za zapošljavanje, sa ciljem da se doprine da Romi svoja prava na efikasniji način ostvare u svojoj zajednici.

Paunović je napravila presek aktivnosti od poslednjeg sastanka UO do danas, ističući da su pravni timovi partnerske organizacije „Praksis“ pokrenuli 894 administrativnih i sudskih postupka za naknadni upis u matične knjige rođenih, za utvrđivanje datuma i mesta rođenja, kao i za određivanje ličnog imena, od čega je do kraja maja tekuće godine 428 pozitivno rešeno.

Započeta je izrada baze podataka za praćenje rezultata mera za inkluziju Roma i sprovedene obuke iz oblasti antidiskriminacije za lokalne pružaoce usluga iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, kroz koje je prošlo 2822

učesnika, precizirala je Paunović.

Takođe je započet treći ciklus obuka za podizanje kapaciteta mobilnih timova i mentorsku podršku. Ona je upoznala članove UO da je objavljen Vodič o pravima Roma na lokalnom nivou - Patrin – Kako da ostvarite svoja prava, koji je izrađen na srpskom i romskom.

U oblasti podrške civilnom društvu Paunović je informisala članove UO da su uspešno završena dva ciklusa obuka za izabrane organizacije civilnog društva na temu akcionog planiranja i javnog zagovaranja, kroz koje je prošlo više od 100 predstavnika nevladinih organizacija.

Značajan pomak postignut je u obezbeđivanju podrške u komponenti stanovanja i napomenula da je izrađen

Započeta je izrada baze podataka za praćenje rezultata mera za inkluziju Roma i sprovedene obuke iz oblasti antidiskriminacije za lokalne pružaoce usluga iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, kroz koje je prošlo 2822 učesnika

Paunović je podsetila da su u okviru programa podrške održivom zapošljavanju Roma i Romkinja uručena priznanja preduzetničkim inicijativama koja imaju najbolje prakse u zapošljavanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji

softver za geografsko-informacioni sistem (GIS). Ona je podsetila da je promocija GIS i rezultata mapiranja podstandardnih naselja održana u maju mesecu u prisustvu ministarke građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Zorane Mihajlović i ambasadora OEBS-a Petera Burkharda, a rezultati mapiranja 583 naselja objavljeni u formi studije. Softver za GIS koji je razvila kompanija Mapsoft instaliran je na nabavljenoj opremi za resorno ministarstvo, obavljena je obuka za zaposlene u Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, objasnila je Paunović.

Ona je upoznala prisutne da je oglašen tender za pripremu tehničke dokumentacije za potrebe unapređivanja podstandardnih romskih naselja u 15 opština, a trenutno se izrađuje 13 urbanističkih planova u 11 opština, kojom će opštine moći da konkurišu za sredstva EU iz programa IPA 2013.

Paunović je podsetila da su u okviru programa podrške održivom zapošljavanju Roma i Romkinja uručena priznanja preduzetničkim inicijativama koja imaju najbolje prakse u zapošljavanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji, dodajući da

Projektom „Ovde smo zajedno - Evropska podrška za inkluziju Roma“ obezbeđuje se podrška institucijama Republike Srbije u poboljšanju položaja Roma u oblastima pristupa osnovnim pravima, građanskom učešću, tržištu rada, obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj zaštiti, adekvatnom stanovanju i stvaranju održivih radnih mesta

će u 18 preduzeća biti zaposleno 62 Roma/Romkinja.

“Prikazani rezultati govore da je projekat u punoj meri opravdao svoj naziv „Ovde smo zajedno“, i da samo udruženim naporima možemo postići uspeh,” zaključila je Paunović.

Ana Milenić, projektni menadžer ispred Delegacije Evropske unije u Srbiji, izrazila je zadovoljstvo što je na Seminaru o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji u svakoj sesiji naveden neki od rezultata projekata, što je

potvrda da se u prethodnom periodu radilo dobro, i dodala da se nuda da će do kraja projekta sve započete i planirane aktivnosti biti uspešno realizovane.

Lojd Tudik, menadžer projekata ispred Misije OEBS-a u Srbiji, predstavio je postignute rezultate u prethodnom periodu, trenutna ograničenja i planirane aktivnosti. Posebna pažnja na UO posvećena je Programu obuke i mentorske podrške za organizacije civilnog društva čiji je cilj unapređenje položaja Roma.

Projektom „Ovde smo zajedno - evropska podrška za inkluziju Roma“ obezbeđuje se podrška institucijama Republike Srbije u poboljšanju položaja Roma u oblastima pristupa osnovnim pravima, građanskom učešću, tržištu rada, obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj zaštiti, adekvatnom stanovanju i stvaranju održivih radnih mesta kroz tehničku pomoć ostvarivanju projektnog predloga za socijalni razvoj Vlade Republike Srbije. Projekat se finansira sredstvima Evropske Unije, a sprovodi od strane Misije OEBS-a u Srbiji u koordinaciji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije.

Projekat se finansira sredstvima Evropske unije, a sprovodi od strane Misije OEBS-a u Srbiji u koordinaciji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije

Uručeni sertifikati stažistima i stažistkinjama Programa stažiranja za mlade – pripadnike manjina u državnim institucijama u Srbiji

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

U Novom Pazaru obeležen je zavрsetak Petog ciklusa „Program stažiranja za mlade – pripadnike manjina u državnim institucijama u Srbiji“. Program stažiranja realizovala je Kancelarija za ljudska i manjinska prava uz podršku Ambasade Velike Britanije u Beogradu.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, istakla je da je zadovoljna kako je prošao ovo godišnji ciklus stažiranja i zahvalila se donatorima i ministarstvima i službama Vlade Republike Srbije koji su dali podršku da se ovaj program uspešno sprovede.

“Kroz Program stažiranja prošlo je 49 stažista, od čega 24 pripadnika albanske nacionalne manjine, 16 bošnjačke i 9 romske nacionalne manjine,” precizirala je Paunović.

“Želim da istaknem da je ove godine na konkursu za stažiranje Kancelarija za ljudska i manjinska prava dobila više od

80 prijava kandidata, a priliku da stažira dobitilo je 10 mlađih i obrazovanih ljudi koji su 6 meseci, uz nadzor svojih mentora radili, pored Kancelarije za ljudska i manjinska prava, i u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu kulture i informisanja, Koordinacionom telu Vlade Republike Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa, Timu za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Kancelariji za saradnju sa civilnim društvom”, istakla je Paunović.

Kroz Program stažiranja prošlo je 49 stažista, od čega 24 pripadnika albanske nacionalne manjine, 16 bošnjačke i 9 romske nacionalne manjine

Kroz program stažiranja ovi mladi ljudi imali su priliku da se upoznaju sa radom državne uprave, da saznaju na koji način se ostvaruju prava nacionalnih manjina u državnoj upravi i kakvi su mehanizmi da se ta prava unaprede

Suzana Paunović

“Takođe želim da napomenem da je u okviru programa Tehničke podrške Kancelariji za ljudska i manjinska prava, koju sprovodi Misija OEBS u Srbiji, uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) dodatno angažovano još 4 stažista, pripadnika romske nacionalne manjine, tako da je ukupan broj stažista u ovom ciklusu povećan za 50% u odnosu na prethodnu godinu,” izjavila je Suzana Paunović.

Ona navodi da su ove informacije pokazatelj da je Program dobar i kvalitetan, i da se iz godine u godinu sve više povećava interesovanje mlađih za učešće na konkursu.

Kroz program stažiranja ovi mlađi ljudi imali su priliku da se upoznaju sa radom

državne uprave, da saznaju na koji način se ostvaruju prava nacionalnih manjina u državnoj upravi i kakvi su mehanizmi da se ta prava unaprede, navela je direktorka Kancelarije, Suzana Paunović.

“Tokom šestomesečnog programa, stažistima su obezbeđeni različiti vidovi

eduksije, kroz seminare, radionice, a takođe su organizovane posete najvažnijim državnim institucijama i kulturno-istorijskim znamenitostima”, dodala je Paunović.

„Verujem da će iskustva, znanja i veštine stečene tokom stažiranja u državnim institucijama pomoći u budućem radnom angažovanju i koristiti za doprinos sopstvenoj nacionalnoj zajednici i celom društvu”, poručila je Paunović, dodajući da je posebno raduje njihovo viđenje stažiranja kao značajnog iskustva, koje će im koristiti u svakodnevnom radu.

Gradonačelnik Novog Pazara, Meho Mahmutović, izrazio je zadovoljstvo što se prvi put u Novom Pazaru obeležava završetak Programa stažiranja, istakavši da je ponosan što će ovi mlađi ljudi stečenim znanjem u državnoj upravi pomoći lokalnoj zajednici i podsticati na širenje tolerancije i poštovanje različitosti.

Stažisti i stažistkinje su podelili svoja iskustva i utiske o radu u državnoj upravi, a o radu sa njima govorio je i jedan od mentora. Ceremoniju je pratilo Hor „Djulistan“ iz Novog Pazara.

Nakon svečanosti stažisti su u razgovoru sa građanima razmenjivali poruke o toleranciji na LAJKOMATU koji je bio postavljen u Pešačkoj zoni grada.

Tokom šestomesečnog programa, stažistima su obezbeđeni različiti vidovi edukacije, kroz seminare, radionice, a takođe su organizovane posete najvažnijim državnim institucijama i kulturno-istorijskim znamenitostima

Peti Balkanski festival tradicionalne kulture Vlaha

Izvor: Grad Zaječar

U Dubočanu, nedaleko od Zaječara, održan je 5. Balkanski festival tradicionalne kulture Vlaha

Učesnici petog po redu, već tradicionalnog balkanskog festivala kulture Vlaha, bili su Izvorni Folklor „Dubočane - Glogovica“ iz Dubočana, KUD „Petar Jenić“ iz Oštrelja kod Bora, KUD „Romulijana“ iz Gamzigrada, KUD „Luka“ iz Bora, KUD „Čučuk Stana“ Sikole iz Negotina i KUD iz Bugarske. Ovakve manifestacije su važne pre svega zbog očuvanja kulturnog identiteta vlaškog naroda. Sabor je bio prilika da se, osim sklapanja novih prijateljstva, očuvaju kultura i običaji. „Lokalna samouprava će i dalje pomagati u očuvanju tradicije i narodnog stvaralaštva“, rekao je Dušan Firović, član Gradskog veća Zaječara. Cilj manifestacije je podsticanje i unapređenje istraživanja, zaštite, očuvanja i prezentacije nematerijalne kulture nasleđa vlaškog stanovništva na području Timočke krajine. Festivalu je prisustvovao veliki broj gostiju koji su uživali u vlaškim igrami i pesmi. Organizatori manifestacije su Ustanova "Centar za kulturu i turizam" grada Zaječara, Nacionalni savet Vlaha, Mesna zajednica Dubočane, a pokrovitelj je grad Zaječar.

VEST

Javni poziv Akcione grupe za reformu političkog sistema

Akciona grupa za reformu političkog sistema objavila je javni poziv da svi zainteresovani dostave svoje predloge za reformu političkog sistema, saopšteno je danas iz Skupštine Srbije.

Poziv je upućen poslaničkim grupama u Skupštini, samostalnim poslanicima, vanparlamentarnim političkim strankama, naučnoj i stručnoj javnosti, Srpskoj akademiji nauka i umetnosti, državnim organima, organizacijama i telima, organima AP Vojvodine, nacionalnim

savetima nacionalnih manjina, Stalnoj konferenciji gradova i opština.

Kako se dodaje, poziv je upućen i Evropskoj Uniji i međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva i zainteresovanim pojedincima.

Predlozi se mogu dostaviti na adresu Narodna skupština, Trg Nikole Pašića 13, 11000 Beograd, sa naznakom "za Akcionu grupu", ili na elektronsku adresu: akcionala.grupa@parlament.rs, piše u saopštenju.

Pronaći model opstanka i finansiranja medija nacionalnih manjina

Izvor: Sandžačke novine

Koordinacija nacionalnih savjeta nacionalnih manjina Republike Srbije informisala je ministra Kulture i informisanja, Ivana Tasovca, o zaključcima koji se tiču informisanja na jezicima nacionalnih manjina i aktualnoj privatizaciji medija, usvojenim na prijedlog zamjenika predsjednika Koordinacije, Esada Džudža, na sjednici održanoj 26. juna 2015. godine u Novom Sadu.

Na sjednici Koordinacije nacionalnih savjeta nacionalnih manjina Republike Srbije, održanoj 26. juna 2015. godine u Novom Sadu, jednoglasno su donijeti sljedeći zaključci kada je riječ o informisanju na jezicima nacionalnih manjina i aktualnoj privatizaciji medija.

U cilju ostvarivanja javnog interesa neophodno je hitno izuzeti iz procesa privatizacije lokalne medije koji emituju na jezicima nacionalnih manjina čiji je osnivač lokalna samouprava, ili te medije proglašiti za institucije od posebnog zanačaja za nacionalne manjine.

Što prije donijeti izmenu i dopunu Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakona o javnom

informisanju, i obezbijediti odlaganje primene čl. 143 medijskog zakona za medije koji emituju na jezicima nacionalnih manjina u dogовору sa nacionalnim savetima nacionalnih manjina Republike Srbije.

U što kraćem roku treba da se pronađe model opstanak medija nacionalnih manjina u Srbiji i model njihovog finansiranja.

“Sa žaljenjem konstatujemo da nacionalni saveti nisu bili obavešteni o najnovijim izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, iako je Koordinacija nacionalnih saveta informisala nadležne organe o problemima u oblasti informisanja.

Naše zalaganje da budemo partneri u kreiranju prioriteta u oblasti kulturne autonomije nije dalo zadovoljavajuće rezultate, te Vas stoga obaveštavamo a istovremeno i molimo da još jednom uvažite naše zajedničko stanovište kada je reč o privatizaciji lokalnih medija kojima je osnivač lokalna samouprava, a koje emituju i programe na manjinskim jezicima, kao i medija koje su nacionalni saveti proglašili za institucije od posebnog značaja kao i mediji čiji su osnivači nacionalni saveti.

Smatramo da mediji čiji su osnivači lokalne samouprave, a koji decenijama emituju program na jezicima nacionalnih manjina, ispunjavaju ne samo svoju informativnu, već i još jednu veoma važnu funkciju a to je očuvanje jezika, a s tim i kulture, što ih čini značajnom institucijom u očuvanju nacionalnog, jezičkog i kulturnog identiteta”, navodi se, između ostalog, u dopisu upućenom ministru Tasovcu.

Koordinacija manjina kod ministra prosvjete

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Potpredsjednici Bošnjačkog nacionalnog vijeća, Esad Džudžo i Muhedin Fijuljanin, učestvovali su na sastanku predstavnika nacionalnih savjeta nacionalnih manjina sa ministrom prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja, dr Srđanom Verbićem, i njegovim saradnicima.

Nastupajući kao zamjenik predsjednika Koordinacije nacionalnih savjeta, Esad Džudžo upoznao je ministra Verbića sa aktivnostima koje je Koordinacija imala u vezi sa pitanjem obrazovanja na manjinskim jezicima. On je ukazao na nužnost poštovanja prava manjina i unaprjeđenja njihovog položaja.

Govoreći u ime Bošnjačkog nacionalnog vijeća, potpredsjednik Vijeća Muhedin Fijuljanin ukazao je na probleme sa kojima se Bošnjaci susreću u oblasti obrazovanja. Posebno je istakao problem onemogućavanja izjašnjavanja pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice za nastavu na svom maternjem bosanskom jeziku, posebno u opština Prijepolje i Priboj. Ukazao je i na probleme u postupku usvajanja nastavnih planova i programa, posebno historije, u vezi sa čim se pokušava osporiti nacionalni identitet Bošnjaka i izbaciti Sandžak. Fijuljanin je zatražio izradu posebnog kataloga udžbenika na manjinskim jezicima i

uključenje udžbenika na bosanskom jeziku u program besplatnih udžbenika.

Zaključke sa sastanka Koordinacije u Kovačici prezentovala je Svetlana Zoljan, predsjednica Odbora za obrazovanje nacionalnog savjeta slovačke nacionalne manjine.

Ministar dr Srđan Verbić istakao je da će se Ministarstvo založiti za rješavanje svih problema, da je Ministarstvo potpuno otvoreno za manjine i njihove pred-

stavnike i da je neophodno partnerski rješavati sva pitanja.

Na sastanku su učestvovali predstavnici svih nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, a ispred Ministarstva prosvjete, pored ministra Verbića, prisustvovali su i državna sekretarka prof. dr Zorana Lužanin, pomoćnica ministra Vesna Lukić, šef kabineta Nemanja Đorđević i viša savjetnica zadužena za obrazovanje nacionalnih manjina, Jasminka Peruničić Allen.

Dr Sulejman Ugljanin uputio ramazansku čestitku

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća, Dr Sulejman Ugljanin, uputio je ramazansku čestitku.

U čestitki se kaže:

"Ramazan je mjesec Božje milosti, oprosta grijeha, udjeljivanja sadake i dobročinstva, mjesec sveopšte dobrote i humanosti."

Želim da i ovaj Ramazan bude mjesec jačanja povjerenja i veza među Bošnjacima, saradnje među ljudima svih vjera i nacija, i mjesec izgradnje i očuvanja ljudskog dostojanstva.

U ime Bošnjačkog nacionalnog vijeća i u svoje lično ime svim muslimanima u Srbiji čestitam nastupajući mjesec Ramazan sa željom da ga provedu u miru, dobrom zdravlju i rahatluku."

Bošnjačko nacionalno vijeće posjetili ambasadori Mađarske i Austrije

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Bošnjačko nacionalno vijeće su posjetili ambasador Mađarske, NJ.E. gospodin dr. Attila Pinter, i ambasador Austrije, NJ.E. gospodin Johannes Eigner.

Predsjednik Vijeća, dr Sulejman Ugljanin, sa saradnicima je u odvojenim susretima primio ambasadore koje je upoznao sa radom i funkcionisanjem Bošnjačkog nacionalnog vijeća.

Ambasadori su upoznati sa položajem Bošnjaka u Srbiji, sa problemima koje Bošnjaci imaju i nerješenim pitanjima koja opterećuju Bošnjake kao i aktivnostima Vijeća u rješavanju tih pitanja.

U razgovorima je naglašen značaj Aktionog plana za nacionalne manjine koji se izrađuje u okviru pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, tačnije u okviru poglavlja 23. i 24.

Govoreći o procesu pristupanja Srbije

Evropskoj uniji, predsjednik Vijeća je nglasio značaj Rezolucije za rješavanje statusa nacionalnih manjina u Republici Srbiji, podnijete od strane manjinske poslaničke grupe SDA Sandžaka-PDD, koja predstavlja putokaz kojim Srbija treba da ide kroz navedena poglavila u pregovorima.

U oba susreta govoreno je o situaciji u kojoj se trenutno nalaze Bošnjaci jer su jedini narod na prostoru bivše SFRJ čiji status još uvijek nije riješen.

Potrebne su izmjene Zakona

Tijekom razgovora predsjednici nacionalno-manjinskih vijeća iznijeli su svoja stajališta o ostvarivanju manjinske samouprave prema postojećim zakonima, a koji svode nadležnosti nacionalnih vijeća na tek simbolične, kazao je dr Slaven Bačić

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, dr Slaven Bačić, je skupa s predsjednicima drugih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji sudjelovao na sastanku s prof. dr. Rainerom Hofmannom, članom ekspertne misije Evropske komisije o implementaciji Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina na poljima obrazovanja, kulture i informiranja na jezicima manjina, kao i pitanje službene uporabe jezika i pisma manjina.

Tijekom trodnevnog posjeta Srbiji bilo je riječi i o financiranju nacionalnih vijeća, funkciranju tijela koji su njihov sastavni dio kao i o specifičnostima zakonodavnog okvira kojim je regulirana ova materija. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave organiziralo je sastanke od 27. do 29. svibnja, u kojima su sudjelovali predstavnici Ministarstva i predstavnici državnih institucija koja se bave pitanjima ostvarivanja prava nacionalnih manjina (resorna ministarstva, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Republička izborna komisija i Republički sekretarijat za zakonodavstvo), kao i predstavnici svih nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Ova analiza bit će polazna osnova za izmjene i dopune Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i predstavlja jednu od aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za poglavlje 23 – pravosuđe i temeljna prava.

Tijekom razgovora predsjednici nacionalno-manjinskih vijeća iznijeli su svoja viđenja u ostvarivanju manjinske samouprave prema postojećim zakonima, a koji svode nadležnosti nacionalnih vijeća na tek simbolične, kazao je dr Slaven Bačić.

Na koje ste nedostatke ukazali u pogledu funkciranja manjinske samouprave prema postojećem zakonu?

Tijekom razgovora predsjednici nacionalno-manjinskih vijeća iznijeli su svoja viđenja u ostvarivanju manjinske samouprave prema postojećim zakonima, a koji svode nadležnosti nacionalnih vijeća na tek simbolične

Ključno pitanje manjinske samouprave jesu nadležnosti nacionalnih vijeća. Suštinske zakonske nadležnosti, a to je sudjelovanje u procesu odlučivanja u tijelima državne uprave

Suštinske zakonske nadležnosti, a to je sudjelovanje u procesu odlučivanja u tijelima državne uprave u pitanjima važnim za manjine, simbolične su i tek formalne nakon što su odredbe o davanju suglasnosti u nekim oblastima stavljene van snage odlukom Ustavnog suda, te se svode na davanje prijedloga i mišljenja, koja nisu pravno obvezujuća.

dr Slaven Bačić

u pitanjima važnim za manjine, simbolične su i tek formalne nakon što su odredbe o davanju suglasnosti u nekim oblastima stavljene van snage odlukom Ustavnog suda, te se svode na davanje prijedloga i mišljenja, koja nisu pravno obvezujuća. Među posljednjima, značajni su davanje prijedloga za raspodjelu sredstava na natječajima u području kulture odnosno mišljenja u području obrazovanja i informiranja, a koje raspisuju državna tijela. Implementacija ovoga je ambivalentna: tijela AP Vojvodine ove prijedloge

uglavnom poštuju; Ministarstvo kulture i informiranja ih najčešće ignorira s obrazloženjem kako su stručna povjerenstva Ministarstva mjerodavna za odlučivanje, a ne nacionalna vijeća; lokalne samouprave različito postupaju. Nakon što je Ustavni sud ukinuo odredbu o obveznosti pribavljanja mišljenja i prijedloga te roka za njihovo dostavljanje, u praksi državna, pokrajinska i tijela lokalne samouprave često ostavljaju vrlo kratke rokove (čak i samo jedan dan) za davanje mišljenja i prijedloga, ili uopće ne dostavljaju iznose sredstava za manjinske projekte o kojima vijeća trebaju dati prijedlog ili mišljenje, što obesmišjava funkciranje nacionalnih vijeća i implementaciju zakona. Dešava se i da ta tijela uopće ne traže mišljenja ili prijedloge za raspodjelu sredstava. Sve ovo obesmišjava pravo na manjinsku samoupravu, pa je potrebno novim zakonom ojačati nadležnosti nacionalnih vijeća.

Na sastanku je bilo riječi i o finančiranju nacionalnomanjinskih Vijeća. Koji su tu problemi?

Za sada, proračunsko financiranje nacionalnih vijeća nije riješeno sustavno, posebnom stavkom u državnom proračunu, već se vrši iz proračunskih pričuva. Potrebno je, dakle, promijeniti proračunske propise i uvesti posebnu proračunsku stavku za financiranje nacionalnih vijeća. U pogledu pak funkciranja rada tijela nacionalnih vijeća nedostaje državna podrška institucionalnoj izgradnji i podizanju kapaciteta djelovanja nacionalnih vijeća, primjerice, definiranje politike financiranja profesionalno uposlenih u ovisnosti od broja pripadnika manjine, disperzira osti te opsega ostvarivanja manjinskih prava. Potrebno je stoga institucionalno podizanje kapaciteta urediti podzakonskim aktima. Posebno je važno istaknuti kako Proračunski fond za nacionalne manjine nije ustanovljen. Ukoliko on počne efikasno djelovati, s dovoljno sredstava i uz efektivno sudjelovanje nacionalnih vijeća u raspodjeli sredstava za projekte, preko njega bi se morali financirati svi projekti za manjine na državnoj razini, čime bi problemi koje sam naveo bili riješeni, a pravo na manjinsku samoupravu u ovom segmentu efektivno bi se implementiralo.

Jesu li nacionalno-manjinska vijeća uključena u kreiranje javnih politika?

Nacionalna vijeća nisu uključena u kreiranje državnih, regionalnih i lokalnih politika u pitanjima od

Posebno je važno istaknuti kako Proračunski fond za nacionalne manjine nije ustanovljen. Ukoliko on počne efikasno djelovati, s dovoljno sredstava i uz efektivno sudjelovanje nacionalnih vijeća u raspodjeli sredstava za projekte, preko njega bi se morali financirati svi projekti za manjine na državnoj razini

značaja za manjine. Vijeća se ne obavještavaju o započetim procesima (npr. o privatizaciji lokalnih medija), već se uključuju tek naknadno, npr. na javnim raspravama, o kojima se također uglavnom ne obavještavaju, nego saznaju tek putem javnih medija. Primjerice, o izradi nacrta Akcijskog plana za Poglavlje 23, čiji se dio odnosi i na nacionalne manjine, nacionalna vijeća uopće nisu bila obavještavana, već se isključivo saznavalo preko internetske stranice Ministarstva pravde. Potrebno je Zakonom o nacionalnim vijećima propisati obavezno uključivanje nacionalnih vijeća od početka kreiranja politika i propisa koja se tiču manjinskih prava.

Je li bilo riječi o izborima za nacionalno-manjinska vijeća?

Predstavnici manjinskih vijeća su poхvalili izmjene procesnih odredbi Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, koje su utjecale na kvalitetu izbornoga procesa. No, ukazao sam na biračke spiskove za manjine koji se, za razliku od općeg biračkog spiska, posebno vode na temelju dobrovoljnosti. U praksi su prisutne zlouporabe kroz česta ispisivanja iz spiska jednih manjina radi upisivanja u spiskove drugih

manjina, ili upisivanje pripadnika većinskog naroda u manjinske biračke spiskove po nalogu velikih nemanjinskih stranaka. Ukoliko bi se u općoj biračkoj spiskovini uvela rubrika nacionalnost, također na temelju dobrovoljnosti, zlouporabe bi praktično bile onemogućene. Smatramo da je potrebno u članku 71. Zakona o nacionalnim vijećima izričito zabraniti nemanjinskim političkim strankama da sudjeluju na izborima za nacionalna vijeća. Osim toga sredstva za izbore za nacionalna vijeća ne osiguravaju se iz državnog proračuna, kao za opće izbore, što otežava provedbu izbora.

Što se može očekivati u dalnjem uređenju zakonodavnog okvira za manjine?

Više puta je u javnosti najavljuvana izmjena materijalnih odredbi Zakona o nacionalnim vijećima, no još je nejasno hoće li se ići na daljnje izmjene i dopune postojećeg zakona ili izradu novoga zakona. Zagovornik sam, što sam također istaknuo u razgovoru, izrade novog jedinstvenog zakonskog okvira manjinskih prava, jer se prava manjina ne mogu svesti na nacionalna vijeća, čak i ako se odluči krenuti u izradu novog zakona o nacionalnim vijećima.

Zagovornik sam izrade novog jedinstvenog zakonskog okvira manjinskih prava, jer se prava manjina ne mogu svesti na nacionalna vijeća, čak i ako se odluči krenuti u izradu novog zakona o nacionalnim vijećima

Komemoracija u Subotici

Autor: Saša Ristić

Subotičku sinagogu, damu čija se lepota ne može sakriti uprkos poodmaklim godinama, dugo već doteruju ne bi li ponovo zasijala na ponos svog grada.

Radost njena usahla je 16. juna davne 1944. godine, kada su joj oteli i u smrt poslali 4.000 njene dece. Zamukli su pesma kantora, propoved rabina, i gromko: "Amen!" njenih bogobogažljivih sinova i kćeri. Svela se na turističku atrakciju i nemog svedoka da je u ovom gradu na severu Bačke nekada živelio 6.000 Jevreja. Danas svega dvestotinak.

To nikakva šminka ne može da obriše. Ovog 16. juna, Sinagoga je ugostila gradske čelnike, nekolicinu zvaničnika drugih vera, ostatak ostatka nekadašnje velike Jevrejske opštine Subotice i njihove sunarodnike iz drugih gradova Srbije. Bili su tu i uvek prisutni, užurbanici uzmuvani, predstavnici medija, spremni kao zapeta puška da zabeleže svaku reč i da to što čuju i tek pomalo razumeju, pripreme za večernje vesti i jutarnja izdanja svojih, kako reče nobelovac Ivo Andrić, "žurnalističkih vodenica, koje mnogo melju, a malo brašna daju." Tužan skup, tužan povod – sećanje na više od 4.000 subotičkih Jevreja oteranih u logore smrti.

Mogle su se na njemu čuti, u takvim prilikama prigodne, opservacije o u čoveku uvek prisutnom Zlu, neshvatanju i ravnodušnosti koji ga prate, o nedužno stradaloj deci i starijima, o najtužnijem danu u istoriji Subotice, o ogromnom gu-

bitku ne samo za Jevreje nego i sve Subotičane i odvažna zaricanja da se to nikad i nikom više ne sme dogoditi.

– Ovo je lekcija iz istorije koju treba dobro da zapamtimo, jer ona često ume da se ponovi – upozorio je rabin Isak Asiel. Jake reči – male snage. Svestan je toga rabin i dovoljno mudar da bi poverovao u to da ćemo svi zajedno naprasno postati dobri i pažljivi đaci. Jer mnogi su i pre njega slično govorili, ali

reči nisu čičak da se zakače, veter ih oduva, lekcija ostaje nenaučena, a istorija se ponavlja.

– Jevrejska zajednica je bila motor razvoja Subotice, a tragični događaji koji su usledili tokom Drugog svetskog rata i zauvek promenili Evropu, ali i naš grad, treba da budu opomena svima, posebno mlađim generacijama – rekao je gradonačelnik Jene Maglai. Nakon završetka komemorativnog skupa učesnici su izašli u dvorište da čutke i uz dubok naklon polože vence na spomenik stradalim Jevrejima. Lepa Sinagoga je ponovo ostala prazna.

Tikun Le'l Šavuot u Beogradskoj sinagogi

Sonja Viličić

Sve je počelo večerom koja je po tradiciji za ovaj praznik mlečna. Oko 50 učesnika je imalo priliku da okusi mlečne specijalitete košer kuhinje: supu od jogurta, krastavaca i mirodije, pite, salate i sireve i za kraj neverovatni čokoladni kolač.

Nakon večere usledile su dve radionice: Šavuot od alef do tav gde su učesnici mogli da saznaju da je Šavuot jedan od tri hodočasna praznika, da je praznik žetve i praznik prvih plodova, da u doslovnom prevodu sa hebrejskog jezika znači „nedelje“, odnosno sedmice, da se slavi nakon sedam izbrojanih sedmica (49 dana) počevši od drugog dana praznika Pesaha i da je običaj da se tokom praznika čita Megilat Rut (Knjiga o Rut). Za one koji su upoznati sa praznikom u isto vreme je održana radionica, Pirke Avot (Izreke otaca), koja je takođe bila i na engleskom jeziku, kako bi gosti iz inostranstva mogli aktivno da učestvuju.

Tokom ove radionice učesnici su mogli da saznaju da je Pirke Avot deo Mišne, da se sastoji od kratkih izreka rabina na prelazu dve ere i da se bavi nizom etičkih principa. Nakon uvoda, učesnici su mogli

da izaberu jednu Mišnu iz prvog poglavlja Pirke Avota koja im je bila najinteresantnija i da potom prodiskutuju o njoj. Proučavalo se prvo poglavlje iz razloga što počinje izlaganjem lanca prenošenja Tore od prvobitnog primanja Tore na Sinaju, preko ranih rabina i nadalje. Na taj način, Pirke Avot prati neprekinutu liniju prenošenja pismene i usmene Tore – od njenog davanja do današnjih generacija i time se dovodi u direktnu vezu sa Šavuotom, praznikom koji obeležava trenutak primanja Tore na planini Sinaj. Posle kratkog predava usledila je Hevruta (metodologija tradicionalnog jevrejskog učenja sa „prijateljem“ (haverom)) tokom koje se diskutovalo o tekstu Megilat Rut. Učesnici su tokom uvoda saznali šta je megila (svitak), da ih ima pet i da se svaka čita na određeni jevrejski praznik. Nakon toga su imali priliku da se uz pomoć pitanja detaljno udube u tekst Knjige o Rut, da saznaju značenje imena iz ove megile, tok događaja, vezu između početka i kraja kao i razloge zašto se baš Megilat Rut čita za Šavuot.

Da bi se malo okrepili i razbudili učesnici su dobili kafu, čaj, vodu i sok i posle kratke pauze sišli su dole u sinagogu na rabinovo predavanje. Iako je već prošla

Šavuot je jevrejski praznik koji obeležava istorijski trenutak primanja Tore na planini Sinaj. Jedan od običaja tokom ovog praznika je ostati budan cele noći i proučavati jevrejske tekstove (Tikun Le'l Šavuot).

Tim povodom, Sinagoga „Sukat Šalom“ po prvi put je u noći između 23. i 24. maja bila ispunjena pravim učenjacima koji su san zamenili javom.

ponoć, oko tridesetak ljudi je neiscrpno pratilo predavanje koje se bavilo veoma teškim i kompleksnim proročanstvom proroka Jezekijela. Rabin Asiel je pokušao na najbolji mogući način da nam približi osnove jevrejskog prorokovanja, njegove mistične strane i objasnjenje o čemu tekst zapravo govori. Ovakvi tekstovi se ne mogu razumeti i obraditi u jednom predavanju tako da je na svakome od nas ostalo da sam nastavi sa proučavanje, barem do sledećeg rabinovog predavanja. Za sve noćne ptice

Tikun Le'l Šavuot se završio prazničnim kvizom u prostorijama Centra za neformalnu jevrejsku edukaciju uz opuštenu atmosferu i energičan pristup voditeljke kviza, IVE Rajević. Zahvaljujemo se Mini Pašajlić, Lidiji Milinković, Mili Stojanović, Dragani Stojanović i pomenutoj Ivi Rajević, koje su pomogle oko organizacije, radionica, kviza i posluženja kao i Rubenu Mevorahu na osmišljavanju plakata i promotivnog materijala. Tikun Le'l Šavuot je deo Midraša, projekta sinagoge Sukat Šalom, Jevrejske opštine Beograd i organizacije Haver Srbija, uz finansijsku podršku Dutch Jewish Humanitarian Fund (Jevrejskog holandskog fonda).

Jerusalim, Hram, svetinja

„Učenje je tajna jevrejskog opstanka“, Ahad Ha'Am - Trideset učesnika trodnevног курса „Jerusalim, Hram, svetinja“, koji je održan od 29. juna do 1. jula, ispunilo je galeriju sinagoge koja služi i kao učionica. U tom, za 30 osoba skučenom prostoru, sedeli su tik jedni uz druge ljudi različitih godišta, profesija

Hebrejska reč dospela i u srpski jezik

Haver Srbija je neprofitna, nevladina, obrazovna organizacija građanskog društva, koja promoviše raznoliko i inkluzivno društvo u Srbiji, osnovana u januaru 2013. godine

Haver na hebrejskom znači prijatelj, drug, drugar. U nekim jezicima, kao što je madjarski koristi se u slengu i ima isto značenje. Na našim prostorima poznata je pesma od Zabranjenog pušenja "Tri Ratna Haver" pa možemo zaključiti da je ova hebrejska reč u nekom smislu dospela i u srpski rečnik

Šta je to Midraš?

Midraš je projekt Jevrejske Opštine Beograd, sinagoge Sukat Šalom i nevladine organizacije Haver Srbija. Cilj mu je da učesnicima omogući znanje o jevrejskoj kulturi, religiji i istoriji. Kao prvi ovakav centar u regionu teži da postane resurs, mesto istraživanja i učenja o raznim temama vezanih za judaizam.

Midraš radi po principu kursa. Dužina kursa zavisi od teme koja se obrađuje. Svaki kurs zahteva simboličnu finansijsku nadoknadu od strane učesnika.

Za više informacija o programu, participaciji i prijavljivanju :
<http://haver.rs/midrasa/>; Facebook Haver Srbija ili nam pišite:
haversrbija@gmail.com

i veroispovesti, koje je zajedničko interesovanje za Jerusalim okupilo na jednom mestu. Kao dobri i mirni đaci, ili kako se u žargonu kaže – štreberi, pomno su pratili i slušali predavanja rabbina Isaka Asiela o istoriji, svetost, politici, mestu Jerusalima i Hrama prvenstveno u judaizmu kao i u islamu i hrišćanstvu.

Nekada pre, nekad nakon predavanja, svakoga dana, puštani su filmovi kao ilustracija onoga što su učesnici mogli da čuju na predavanju.

Nakon predavanja, u dvorištu Sinagoge, uz skromno osveženje, nastavljeni su razgovori o Jerusalimu, judaizmu, jevrejskoj zajednici u Beogradu i raznim životnim temama.

Evo nekih od utisaka učesnika kursa: –

“Stekla sam uvid u kompleksnu geopolitičku problematiku grada. Svesna sam da je to samo mali deo onoga što se odvija na prostoru Izraela, ali dobila sam želju da učim više. Prijavila bih se i za sledeći kurs sa sličnom tematikom,”

rekla je Ana Ć.

“Positivnom, između ostalog, doprinose: odlična organizacija i koordinacija od strane Haver Srbije; način predavanja, odnosno izlaganja tematike (razjašnjavanje osnovnih koncepata, ideja i pojmove neophodnih za razumevanje predavanja; dobar izbor filmova; interaktivnost i mogućnost postavljanja pitanja); “produženo predavanje” u dvorištu Sinagoge uz osveženje, koje je pružilo priliku da se dobiju određene dodatne informacije u vezi sa Literaturom koju zainteresovani učesnici mogu da pročitaju; vreme početka predavanja,” mišjenja je Daliborka P.

“Meni je ovaj kurs značio. Stekla sam nova znanja i uvod u neka nova razmišljanja. Teme su bile sjajne i odlično predstavljene. Sve pohvale za rabina Isaka Asiela. Filmovi su odlični, bez obzira na nedostatak titlova jer je svakome data prilika da ih dobije i pogleda ih ponovo kod kuće. Vremensko trajanje kursa je sasvim dovoljno. I njegova cena je krajnje pristupačna. Želim da pomenem i ono osveženje nakon svakog predavanja – neverovatna pažnja. Organizacija je odlična. Ukratko, čista desetka,” poхvalila je Jelena J.

Trenutno je u toku još jedan Midraša kurs „Šetnja kroz hebrejski jezik“, a od septembra nas očekuju novi. Nadamo se da će nove teme naići na veću zainteresovanost i naših članova jer se, između ostalog, slažemo sa Ahad Haamom, eseistom, misliocem i jednim od vodećih cionista i osnivača kulturnalnog cionizma, da je učenje tajna jevrejskog opstanka. Vidimo se u septembru.

(Autorka je izvršna direktorka organizacije Haver Srbija)

Postavljeni novi ciljovi i zadaci

Pokornić: Bunjevci iz Mađarske su pripoznali napore koje Savit čini u cilju očuvanja nacionalnog identiteta i kulturnog nasliđa

Izvršni odbor Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine je na sidnici, prilikom konstituisanja, imenovo i radni tim za saradnju s dijasporom. Radni tim čine Branko Pokornić, Nevenka Bašić Palković i Zvonko Stantić, a njev zadatak je da, u ime Nacionalnog savita, pružaje svu potrebnu pomoć bunjevačkim udruženjima, a sve u cilju boljeg organizovanja i jačanja međusobne saradnje Bunjevaca u Republici Mađarskoj. Takođe, u granicama mogućnosti, pruža njim se materijalna i logistička podrška u njegovom opridiljenju kod podnošenja zahtiva za priznavanje Bunjevaca kao nacionalne manjine u Mađarskoj.

Upravo u tom opridiljenju, od 2012. godine se intenzivno održavaju radni sastanci najmanje dvare godišnje s predstvincima svih registrovanih udruženja s bunjevacima pridznakom, a njih čine: „Zlatna grana“ – Baja, Bunjevacko kulturno udruženje „Neven“ – Kacmar, „Bajsko književno udruženje“ – Gara, Udruženje Bacalmaš, Udruženje „Kolo“ – Tompa, Udruženje Bacbokod i Udruženje iz Felšentisvana.

– Na nekoliko prvi sastanaka, nuz detaljno upoznavanje s poteškoćama i problemima koji decenijama prate Bunjevce u Republici Mađarskoj, tražio se i moguci odgovor kako ulit nadu i ojačati bunjevačka udruženja da istraju u svojoj borbi za opstanak bunjevačke zajednice, ko i u kolikoj miri i na koji najefikasniji način pomoći mož da pruži nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine.

Tako je došlo do dogovora da se počne s organizovanjom manifestacija pod bunjevacim imenom, a na osnovu datih prilogova, Savit ucestvuje na gradskoj manifestaciji „Bajski kotlić“ koji se

održava u julu, i to nuz dobijanje gradske saglasnosti za „Bunjevački sokak“, zatim se u avgustu u organizaciji KUD-a „Neven“ iz Kačmara održava Dužjanca, dok se u zimskom periodu, u organizaciji „Bajsko književno udruženje“ održava „Bajsko bunjevačko prelo“ – nabrojani pridsidnik Radnog tima, Branko Pokornić.

Ovaki pristup je za ovo vreme pokazao dobre rezultate, uspio je da približi mnoge ljudi, izgledio je prisutne nesporazume, a takođe je otvorio nove prostore međusobnog povirenja i saradnje. Na redu je drugi korak, a Pokornić objašnjava šta on podrazumiva: – Plan je da se, kroz organizovane radionice, pristupi ucenju maternjeg jezika, da se dici u školskim kroz slikovnice i praktične priručnike omogući lakše savladavanje bunjevačkog govora, pisama i igara. Želimo organizovati zajednicke dičije radionice, sigre i druženja, a isto tako, već sad, putom radionica sve zainteresovane aktiviste sposobljavamo i za druge važne aktivnosti u cilju zaštite bunjevačkog kulturnog blaga u Mađarskoj.

Važno je naglasiti da se bunjevacka udruženja iz Republike Mađarske aktivno uključuju u obilujuće svi bunjevački nacionalni praznici. Ovi pionirski koraci pomoci i podrške Bunjevcima iz susedne Mađarske su otvorili prostor za izradu Strategije za dalje unapriđenje saradnje, pa je tako, tokom februara ove godine, Radni tim za saradnju s dijasporom na sastanku u proširenom sastavu izvršio analizu ostvarenih aktivnosti u prošloj godini, a postavljene su i osnovne smernice za izradu pomenute strategije.

– Moram napominiti da su Bunjevci iz Republike Mađarske pripoznali napore koje Savit čini u interesu očuvanja nacionalnog identiteta i kulturnog nasliđa. U svemu ovom se treba istaći da u realizaciji svih dosadašnjih dogovora posebne zasluge ima Čaba Kamerman, koji je u ulogi koordinatora svih udruženja Bunjevaca u Mađarskoj i nosilac svih važnih poduhvata u cilju okupljanja Bunjevaca i bunjevačkih intelektualaca oko kulturnih udruženja radi ostvarivanja osnovnog cilja – priznanja Mađarskog parlamenta da su i Bunjevci nacionalna manjina u Republici Mađarskoj – naglašava na kraju divana Branko Pokornić. Budući da se tek sad otvara novo poglavje razvoja i unapriđenja međusobnog odnosa Bunjevaca između dve susedne zemlje, jasno je kolika je potreba za rad ovog Radnog tima, a u narednom periodu pridnjim stoji mnogobrojni zadaci i izazovi.

ŽIVOT I RAD BUNJEVCA, AKADEMIKA JOSIFA PANČIĆA
5.(17.)APRILA 1814. – 25. FEBRUARA(8. MARTA) 1888.

Tugovala je cila zemlja

Autor: Zvonko Stantić

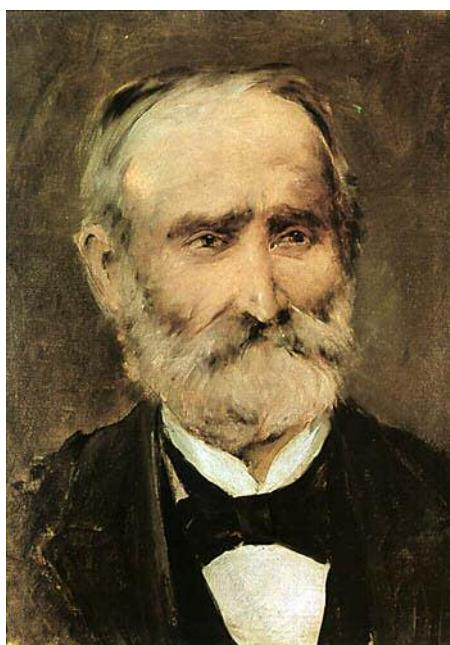
Josif Pančić je umro 25. februara (po starom kalendaru) 1888. godine u 4 časa i 30 minuta, u naručju svoje čeri Milice. Njegova poslidnja želja je ispunjena na inicijativu Saveza planinara Jugoslavije i SANU. Kovčeg od Pančićeve omorike, s njegovim kostima, 7. jula 1951. god., prinesen je na Kopaonik i položen u mauzolej na najvišem vrhu te planine, na visini od 2017 metara.

„Bila je to velika narodna tuga. Kada je došao u Srbiju, nije ga niko poznavao, a kada je posle 42 godine života i rada umro, cela naša zemlja se zavila u tugu. Narod je oplakivao svoga najvećeg prijatelja i učitelja. Zajedno sa narodom bile su pogružene u dubokoj žalosti 34 generacije licejaca i velikoškolaca, koje je Pančić svojim životom i radom poučio u nauci, dužnosti, a pre svega u ljubavi prema narodu i otadžbini. U plejadi naših velikana nauke i patriotizma, Pančićeve ime blista punim sjajem!” kaže o Pančiću prof. dr Ljubiša M. Glišić.

U Arhivu SANU, pod brojem 8746, u odiljku o Pančiću, čuva se pismo advokata Milana Mostića, muža Pančićove čeri Milice, o poslidnjim danima, koje je 4 dana posli smrti poslo Stojanu Novakoviću, ministru prosvete i crkveni dila i kasnijem pridsidniku SANU, koji je reformu obrazovanja od osnovnog do visokog, izvršio baš onako kako je to Pančić tražio, još u vreme dok je Novaković bio Pančićov student na Liceju.

U pismu Mostić kaže: „...Za vreme dvomesečnog bolovanja moga pokojnog neprežaljenog tasta, profesora Josifa Pančića, ja sam mu sva pisma, koja su mu dolazila čitao. Po pročitanju Vašeg pisma naredio mi je da Vam odgovorim i da Vas i Vašu porodicu, koja mu šalje ponude, u ime njegovo ljubazno pozdravim i na ponudama zablagodarim. Ponude su stigle dok je još bio u životu i on je iscedeň sok iz jedne pomorandže ispio. Posle 4-5 dana, on je zanavek zaspao.”

U svom pogrebnom govoru, isprid Velike škule, opraštajući se od Pančića u ime Velike škule, profesor J. Žujović, njegov asistent naročito je istakao neumorni Pančićev rad u botaničkom kabinetu, i

kaže: „Taj kabinet je osveštani hram, u kome je ovaj učeni sveštenik svoju službu nauci služio. To je najveća dragocenost Velike škole, jer je stečena najvećim trudom i najdužim naprezanjem Pančićevim. To je ponos srpskoj nauci, jer, pri svom skromnom izgledu spoljnem, svi strani stručnjaci koji su ga videli ne mogu da se ne dive bogatoj sadržini njegovoj”, a jedan od osnivača Srpskog lekarskog društva, dr Vladan Đorđević, evocirajući uspomenu na Pančića, kazo je: „U ono doba kada je najveća srpska škola poklanjala gotovo isključivu pažnju pravima, Ti si prvi počeо da nas učiš sricati i čitati u veličanstvenoj knjizi prirode. Ti si nas vodio po ovoj lepoj zemlji srpskoj, da nam pokažeš svaki grad i svako selo, svaku reku i svaku planinu, da nam pokažeš sva bogatstva srpske flore i faune i sve rudno blago Srbije.”

Opelu je prisustvovo i sam Kralj Milan

Obrenović, a uz najveće počasti, dr Josif Pančić saranjen je na Tašmajdanskom groblju kraj crkve sv. Marka, u ulici Grobljanskoj, današnjoj Takovskoj. Tu su bili saranjeni još i Daničić, Kolarac, Vujić.

Vince na samrtni kovceg priložili su: Njegovo Veličanstvo Kralj Milan, Srpska Kraljevska Akademija, profesori Velike škule, Srpsko lekarsko društvo, Srpsko arheološko društvo, Srpsko poljoprivredno društvo, Građanska kasina, Glavni prosvetni savet, akademici, Narodna radikalna stranka, Srpska napredna stranka, Viša ženska škola, nastavnici 1. i 2. beogradske gimnazije, nastavnici beogradske učiteljske škole, Realka beogradska, Kraljevska srpska bogoslovija, baštovani Botaničke bašće, Učiteljsko udruženje, Srpski rudari, rudnik „Pančić“ iz Podrinja, Srpski slobodni zidari „Pobratimstvo“ (iz čega se vidi da je bio mason), Fond za pripomaganje siromašni visokoškolaraca, Akademijsko pevačko društvo „Obilic“, Crkveno pevačko društvo „Kornelije“, Srpsko jevrejsko pevačko društvo, prirodnjaci, filolozi, pravnici, tehničari, Akademijска омладина у Бечу.

Pismene izraze saučešća poslali su: „Tekelijanum“ sa pitomcima iz Budimpešte, Srpska univerzitetska omladina peštanska, Pravoslavni bogoslovski zavod iz Zadra, rektor Kraljevskog Sveučilišta Franje Josipa 1. iz Zagreba, arhimandrit dr Nikodin Milaš iz Zadra, Kraljevski Venecijanski institut za nauku, književnost i umetnost iz Venecije, Srpsko akademijsko društvo „Srbija“ iz Graca, Prirodnjačko društvo Mađarske iz Budimpešte, Mađarska akademija nauka, kraljevska akademija nauka iz Berlina i Kijevsko društvo prirodnjaka pri Imperatorskom Univerzitetu Sv. Vladimira iz Kijeva.

Od svojih bliskih kolega naučnika, Pančić je za života zaslužio stvarno poštovanje, pa tako u nekrologu u Ugarskoj akademiji nauka, 1893. godine, August Kanic помиње Pančićevu pripisku sa Johanom Hajfelom, ko i poteškoće koje imo u

Opelu je prisustvovo i sam Kralj Milan Obrenović, a uz najveće počasti, dr Josif Pančić, saranjen je na Tašmajdanskom groblju kraj crkve sv. Marka, u ulici Grobljanskoj, današnjoj Takovskoj

Planinari i SANU su se 1950. godine sitili davnašnje želje dr Josipa Pančića, da počiva na vrvu Kopaonika, pa je 5. jula iduće godine krenila povorka sa sandukom od Pančićeve omorike, sa Pančićevim zemnim ostacima

korespondenciji, nakon kratkog vrimena, pošto je Sadler umro, dosta dugo dopisivo se samo sa Hajfelim, njemu je poslao jedan opširan izvištaj o vegetaciji Jagodinskog okruga.

U današnjem Studentskom parku 1897. godine podignut je spomenik Pančiću. Prilikom svečanog otvaranja, pored mnoštva studenata i sridnjoškulaca, akademika, profesora, ministara, članova Srpske Kraljevske akademije, prisustvovali su Kralj Aleksandar Obrenović, patrijarh Srpske pravoslavne crkve Georgije Branković, pridsidnik beogradske opštine Nikola Pašić, koji je tom prilikom kazao: „Podižući ovaj spomenik, prestonica Srbije htela je da obodri mlaji srpski naraštaj na kulturni i književni rad i da pruži dokaza da su joj Srbi mili, ma gde oni nađeni bili, i da ih Beograd bratski podržava i polaže na diku i svoju i celoga srpstva”.

Planinari i SANU su se 1950. godine sitili davnašnje želje dr Josipa Pančića, da počiva na vrvu Kopaonika, pa je 5. jula iduće godine krenila povorka sa sandukom od Pančićeve omorike, sa Pančićevim zemnim ostacima, a sutradan, 6. jula, sanduk je definitivno krenio ka Suvom Rudištu na Kopaoniku. Novom svečanom ispraćaju prisustvovali su mnogi srpski akademici i profesori Beogradskog univerziteta, ko i mnoštva planinara. Najviši vrh Kopaonika, od te godine umesto Milanov, po knjazu Milanu, zove se Pančićev vrh, a iste godine podignut je mauzolej, u koji su smisštene Pančićeve kosti, posli i njegove žene. Pored Pančićevog mauzoleja, zbog povoljnog strateškog položaja, vojska

je izgradila radarsko osmatratchi centar, a tu su bili i objekti civilne Agencije za kontrolu leta, koje su 1999. godine razrušile NATO bombe i rakete. Svi znamo koliko je trajalo NATO bombardovanje Srbije, al prema nikim prognozama, zasnovanim na praćenju povećanja broja pacijenata obolili od kancera, eksploziju maligni tumora, tek možemo da očekujemo, ko poslidicu 15 tona osiromašenog urani-

juma. Posebno je interesantno da je prvi u svitu o likovitim svojstvima petrolina, izmeđ ostalog i kada su u pitanju maligne bolesti, govorio i piso Josif Pančić, u svojoj „Omori-ki”.

Prije četri godine, meni i mom nećaku nije dozvoljen ulazak unutar vojnog objekta, koji je sad ogradien visokim duplim betonskim zidom, tako da se mauzolej slabo vidi spolja. Nakon godinu dana i nesriće sa eksplodiranim kasetnim bombama, na najvišoj skijaškoj stazi, u kojoj je poginio razminer i dva oficira vojske Srbije, vidili smo da je to baš ona ista

staza, priko koje smo prilazili do mauzoleja, i na kojoj je samo pisalo da je zatvorena, a da je opasna, pogotovo zbog kasetni bombi, nije bilo ni riči. Na njoj su ljudi bezbrižno brali divlje maline, koje su zbog zapuštenosti i nekoriscenja staze izrasle. Prema slikama koje možete viditi, mauzolej je pritrpio manja oštecenja, ali nije pogoden, iako je metalni toranj u neposrednoj blizini, na 4 metra, sav iskrivljen. Ubrzo je mauzolej rekonstruisan, al se vide oštecenja kamene bordure. Mermerna ploča, koja je od eksplozija otpala sa mauzoleja, takođe je obnovljena. Na njoj sada opet piše: „Ostvarujući zavet Pančićev, prenosimo ga da ovde večno počiva. Objavljujemo i njegovu poruku upućenu srpskoj omladini – da će tek dubokim poznavanjem i proučavanjem prirode naše zemlje pokazati koliko voli i poštuje svoju otadžbinu.”

Vasilios Provelegios, predsednik Nacionalnog saveta grčke nacionalne manjine u Srbiji

Za promenu Zakona i poštovanje "malih" zajednica

Izbori za nacionalne savete nacionalnih manjina u Srbiji su održani prošle godine, po važećem zakonu, za čiju izmenu se zalažu mnogi predstavnici nacionalnih saveta. Za promenu je i Vasilios Provelegios, koji je za predsednika Nacionalnog saveta grčke nacionalne manjine izabran nakon prošlogodišnjih izbora. On, međutim, smatra da treba veću pažnju posvetiti i "manjim" etničkim zajednicama u Srbiji, u koje spada i Grčka.

Autor: S. Biševac

- Zakon o nacionalnim savetima je ugušen svojom liberalnošću. Sve blagodeti zakona osećaju isključivo "ve-like" manjinske zajednice. Mi "mali" ostavljeni smo da se snalazimo kako znamo i umemo u moru sloboda, koje se pružaju nacionalnim manjinama, a bez ijednog instrumenta zaštite od assimilacije, zbog nemogućnosti da ispunimo kvote koje su državni organi zacrtali kako bismo aktivno učestvovali na svim nivoima. Jedan od mehanizama koji sami kreiramo jeste i udruživanje "malih" nacionalnih manjina koje smo

pokrenuli zajedno sa Savezom jevrejskih opština i još nekim nacionalnim savetima. Da zaključim, zakon treba menjati i to ne samo kozmetički, ali treba uvažiti posebnosti svih nacionalnih saveta, a ne samo ići uz dlaku velikim, poručuje Provelegios.

Na čelu ste Nacionalnog saveta od prošle godine. Šta ste do sada uradili i kakvi su vam planovi?

- Nacionalni savet grčke nacionalne manjine je devastiran ponašanjem

prethodnih saziva. Shvatili smo da nemamo čak ni mesto za okupljanje i održavanje sastanaka. Tako da krećemo od nule. U ovom periodu mnogo smo radili na popularizaciji same grčke nacionalne manjine. Pokrenuli smo internet radio stanicu koja emituje grčku muziku 24 časa, planiramo i ubacivanje informativnog programa. Planiramo da u našim novim prostorijama, u samom centru Beograda, opštini Savski venac, pokrenemo besplatnu školu grčkog jezika i školu novinarstva, koja će biti temelj za časopis na grčkom jeziku.

Nacionalni savet grčke nacionalne manjine je devastiran ponašanjem prethodnih saziva

Sušinski gledano, ako ste predstavnik "male" nacionalne manjine i nemate političku moć, jedini način da dođete do nekoga ko odlučuje i ima autoritet da pokrene sa mrtve tačke bilo koji problem je ako vas on sam pozove

Da li ste zadovoljni saradnjom sa nadležnim državnim organima?

- U načelu, da. Nakon šest godina pauze održane su dve sednica saveta za nacionalne manjine u veoma kratkom periodu na kojima predsedava premijer ili najviši politički akteri zemlje, što nam daje nadu da problemi koje imamo mogu efikasnije da se reše. Sušinski gledano, ako ste predstavnik "male" nacionalne manjine i nemate političku moć, jedini način da dođete do nekoga ko odlučuje i ima autoritet da pokrene sa mrtve tačke bilo koji problem je ako vas on sam pozove. To se sada dešava i mi pokušavamo da to iskoristimo na najbolji način za našu zajednicu. Želimo da se naš glas čuje, želimo i da pohvalimo Republiku Srbiju u postupanju prema nacionalnim manjinama. Neznanje o

radu naših saveta izaziva revolt u većinskom narodu i često čujem da manjine imaju veća prava od većine. To naravno nije istina, ali treba se truditi da na pristojan način približimo delovanje naših saveta većinskom narodu i da ih čak uključimo u svoje aktivnosti kako bismo svi uživali u različitostima.

Na poslednjim izborima za nacionalne savete učestvovalo je pet grčkih lista. Da li ste to prihvatili logiku "dva Srbina tri partije"? Zašto su Grci u Srbiji toliko podeljeni?

- Logika "dva Srbina tri partije" nije izmišljena u Srbiji, u svakoj zemlji na kugli zemaljskoj možete naći više različitih mišljenja. To doživljavam kao treniranje osnovnih principa demokratije, što se više mišljenja čuje, do boljeg će se

rešenja doći! Ne bih rekao da su Grci u Srbiji podeljeni, ali imamo jedan specifičan problem, a to je razuđenost. U svakom većem gradu u Srbiji postoji manja ili veća organizovana grčka zajednica, pa iako se u načelu naši interesi poklapaju kada to svedete na lokalni nivo imaćete dosta disonantnih tonova oko modela i načina rešavanja istih problema. Planiramo da obiđemo sva udruženja Grka u Srbiji i da napravimo modus kako bismo na sledećim izborima imali manje lista sa većim brojem predstavnika iz svih delova zemlje.

Rad ranijih saziva Nacionalnog saveta grčke manjine obeležen je nizom skandala i optužbi za zloupotrebu novca. Da li garantujete da u budućnosti neće biti tako?

- Dok sam ja predsednik nacionalnog saveta, skandala i banalizacije saveta, kao u prethodnom periodu, neće biti. Ono što su dozvolili da se radi u takom telu za našu zajednicu je za svaku osudu! Mi smo do 2010. godine u Karađorđevoj ulici br. 69 u Beogradu, imali kancelariju, aktivnu školu jezika, biblioteku, školu mačevanja, humanitarnu organizaciju, grčki klub, da bismo ostali bez svega, nakon malverzacija kojim je savet preuzet i ostavljen u dugu većem od tri miliona. To je jednim delom dozvolio zakon svojim liberalizmom. Ovim malverzacijama bave se sudovi i nadležne institucije, krivične prijave koje su podnete polako dobijaju svoje epiloge i nadam se da će krivci biti kažnjeni kako više nikome ne bi palo na pamet da se igra jednom nacionalnom zajednicom.

Cipras može puno da uradi

Grci i Srbi su bliski narodi, obostrane simpatije su očite. Ciprasova popularnost ipak malo pada. Šta mislite o premijeru Grčke?

- Bliskost Srba i Grka počinje od davnina, istorijske ličnosti koje su nas spajale su car Dušan, Riga od Fere, Eleftherios Venizelos, ali najjača spona naša dva naroda su vera i gotovo isti mentalitet. Što se tiče politike premijera

Ciprasa, vidimo da mu popularnost suprotno svim tvrdnjama raste. Došao je na vlast kao osveženje, posle poluvkovne vladavine dve političke partie Nove Demokratije i PASOK-a kao i njihove dve dinastije porodica. Aleksis Cipras je čovek koji je bliži narodu i koji bolje oseća sušinske probleme naroda, bojim se da će mu možda trebati malo više vremena da ovlađa instrumen-

timu vlasti u sprovođenju svojih ideja. Ali, mlad je, ambiciozan i ne uvija sve u političku oblandu pogotovu u obraćanju ljudima. Ono što Cipras mora i može da uradi je da uvede fiskalnu disciplinu na celoj teritoriji zemlje, ne toliko zbog velike trojke koliko zbog interesa svoje zemlje. Ako to sproveđe kako treba, u vrlo kratkom periodu grčka kriza može da bude prošlost.

Dok sam ja predsednik nacionalnog saveta, skandala i banalizacije saveta, kao u prethodnom periodu, neće biti

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat